

Asia: SMDno2017-146

Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportti

Pelastusalan tutkintokoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto tutkintojärjestelmäksi on:

Työryhmän esitys B

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon A, miksi?

-

a. Vaihtoehdon A hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon A kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon B, miksi?

Pelastustoimen toimintaympäristöstä on laadittu skenaarioanalyysi sekä Pelastusopiston (Kaukonen, 2014) että Deloitte oy:n (Deloitte oy, 2017) toimesta. Molemmissa analyyseissä on tunnistettu sekä yksilön että organisaation kehittämistarpeita.

Hallitusohjelmassa (Sipilä, 2015) sekä sisäisen turvallisuuden (valtioneuvosto, 2016) selonteossa on painotettu pelastustoimen rakenteiden sekä osaamisen kehittämisen olevan poliittisen ohjelman tärkeimpiä kehittämisalueita.

Turvallinen ja kriisinkestävä Suomi – yhteistyössä, on pelastustoimen visio vuoteen 2025. Pelastustoimen strategiassa on tunnistettu organisaation ja yksilön osaamisen kehittämistarpeet. Strategian kansallisia tavoitteita ovat:

1. Pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä
2. Pelastustoimella on valmius vastata riskeihin omalla toimialallaan
3. Pelastustoimi on siviilivalmiuden vahva yhteensovittaja ja luotettu yhteistyökumppani
4. Palvelut on järjestetty laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja yhdenmukaisesti
5. Jokainen on tietoinen ja kantaa vastuunsa omasta ja yhteisönsä turvallisuudesta sekä ympäröivästä turvallisuudesta.
6. Pelastustoimi kehittää aktiivisesti toimintatapoja
7. Henkilöstö voi hyvin

Jokainen strategian osa-alue puoltaa pelastustoimen koulutusjärjestelmän uudistamista niin sanotun Bologna-prosessin mukaisesti (vaihtoehto B).

Vaihtoehto B perustutkinnon kokonaisopintomäärä on vain 30 opintopistettä pidempi kuin vaihtoehdossa A. Tämän lisäksi vaihtoehto B johtaa suoraan AMK-tutkintoon, jolloin ei opiskella kahta saman tasoista tutkintoa perättäin.

Positiivista vaihtoehdossa on lisäksi se, että vaihtoehto B tarjoaa laajemmat mahdollisuudet kehittyä jatkossa pelastustoimen erityistehtäviin.

Huomioitava ja hyvä asia on yhteistyökumppanuuksien rakentaminen jatko-opintojen turvaamiseksi. Ehdotuksessa on jaettu tasolle 7 YAMK-tutkinto ja tiedekorkeakoulututkinto tasolle 8. Tasolla 8 tarkoitettaneen jatkotutkintoja, koska maisteritutkinto ja YAMK ovat molemmat ns. ylempiä korkeakoulututkintoja. Mikäli tasolla 8 tarkoitetaan lisensiaatti ja tohtoritason opiskelua, niin se on kannatettavaa.

a. Vaihtoehdon B hyvät puolet:

Koulutus on niin sanotun Bolognan prosessin mukainen ja mahdollistaa laajemmat erikoistumisvaihtoehdot.

b. Vaihtoehdon B kehitettävät puolet:

Alipäällystön koulutus (lähiesimies) tulee turvata uudistuksessa. Lähiesimiestyö on avainasemassa pelastustoimen tavoitteiden jalkauttamisen ja operatiivisen työn onnistumisen näkökulmasta. Esimiestehtävään tarvitaan edelleen osaavia asiantuntijoita, joilla on kokemusta pelastustoimen tehtävistä. Tämä tulee myös jatkossa varmistaa uudistuksen yhteydessä.

Pelastustoimen tulee kouluttaa ammattilaisia vain vapaiden tehtävien tarpeeseen. Koulutusuudistuksen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota opiskelijavalintojen yhteydessä vapaiden virkojen määrään. Työttömäksi ei kannata kouluttaa pelastusalan ammattilaisia.

Vaihtoehto B:ssä tulee varmistaa riittävä työharjoittelujakso. Poliisin mallin mukainen vuoden palkallinen harjoittelujakso (nuoremman palomiehen virka) tulee sisällyttää opintoihin. Tämä helpottaa myös koulutuksen kustannusrakennetta sekä sijaisten tarvetta kentällä, kun voidaan

hyödyntää toisen kauden opiskelijoita (riittävän osaamisen omaavia ammattilaisia) operatiivisissa tehtävissä.

Koulutusuudistuksessa tulee mahdollistaa syventyminen eri ydintehtäväalueilla. Pelkästään ensihoitoon keskittyvää koulutusuudistusta ei ole järkevä rakentaa, mutta mikäli opinnoissa tarjotaan syventämisvaihtoehtoja esim. pelastustoimen erikoistehtäviin (korkean paikan työskentely, erikoisajoneuvot, ÖT jne.), hoitotason ensihoitoon, ennaltaehkäisevään toimintaan, esimiestoimintaan ja johtamiseen, niin se tarjoaa mahdollisuuden jo perusopetuksessa erikoistua ja syventyä opiskelijan motivaation ja kiinnostuksen kohteisiin.

Pelastustoiminta on jatkossakin ”käden taitoihin” perustuvaa työtä. Tämän osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen tulee panostaa niin perusopetuksessa kuin työpaikkakoulutuksessa.

Muuttuvan toimintaympäristön haasteet tulee tunnistaa ja huomioida perusopetuksessa. Erityisesti väkivalta- ja uhkatilanteet, terrorismi, altistumien työtehtävissä ja työhyvinvointiin tulee löytyä tilaa opetusohjelmasta.

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittäminen miehistötutkinnon yhteyteen ja pelastusalan pätevyysvaatimuksien tarkistaminen

1. Mielestämme paras vaihtoehto sosiaali- ja terveystoimen perustutkinnon liittämiseksi miehistötutkinnon yhteyteen on:

Työryhmän esitys 1

Jokin muu, mikä?

-

2. Jos valitsitte vaihtoehdon 1, miksi?

Mikäli koulutusuudistus toteutetaan vaihtoehdon B mukaan, tulisi ensihoidon perustaso sisällyttää tutkintoon. Edellyttäen, että tämä on myös jatkossa pelastustoimen ydintehtävä.

a. Vaihtoehdon 1 hyvät puolet:

-

b. Vaihtoehdon 1 kehitettävät puolet:

-

3. Jos valitsitte vaihtoehdon 2, miksi?

-

a. Vaihtoehdon 2 hyvät puolet:

Mikäli koulutusta uudistetaan vaihtoehdon A mukaan, ovat molemmat vaihtoehdot toimivia.

b. Vaihtoehdon 2 kehitettävät puolet:

-

4. Jokin muu, mikä? Miksi?

-

a. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

b. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan ylimmän koulutuksen järjestäminen

1. Tulisiko pelastusalan ylin koulutus järjestää

Työryhmän esityksen mukaisesti?

a. Jollakin muulla tavalla, miten?

-

b. Muun vaihtoehdon hyvät puolet:

-

c. Muun vaihtoehdon kehitettävät puolet:

-

Pelastusalan lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen

1. Tulisiko lainsäädännössä olla jatkossa täydennyskoulutusvelvoite?

Kyllä

a. Perustele edellistä vastaustasi:

Pelastustoimen täydennyskoulutus ei ole ollut systemaattista. Mikäli lainsäädännöllä kyetään turvaamaan täydennyskoulutusohjelmat ydintehtävien osalta sekä varmistamaan resurssit, niin se on kannatettavaa.

b. Miten muuten kehittäisitte lisä- ja täydennyskoulutusjärjestelmää?

Täydennyskoulutusta tulee järjestää myös työpaikkatasolla. Tulisi harkita tarvitaanko Helsingin osaamiskeskuksen kaltaisia yksiköitä myös muualla valtakunnassa. Pelastustoimen rakentaminen 5 alueen pohjalta olisi luonut struktuurin myös 5 valtakunnalliselle osaamiskeskukselle. Tällä olisi kyetty varmistamaan osaltaan täydennyskoulutus alueellisesti.

Mitä muuta haluaisit sanoa? Vapaa sana pelastusalan koulutusjärjestelmän kehittämiseen:

Koulutusuudistus tulee toteuttaa ja resurssit varata seuraavassa hallitusohjelmassa.

Nikula Kim
Suomen Palomiesliitto SPAL ry